

**Előfizetési árak:**

ostán vagy házhoz küldve:  
Egész évre. 20.— kor.  
Félévre . 10.— kor.  
Negyedévre 5.— kor.  
Egy hónapra 1.70 kor  
Egyes szám ára 8 fill.

# DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Hirdetések díja:**

Egy  cm. területenként 8 fillér.  
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.  
Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**  
Felolós szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.  
Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

## Órultság vagy gonosztett.

Debreczen, aug. 1.

Európa az irtózat és felháborodás hatása alatt áll, melyet reá Umbertonak, az olaszok általánosan szeretett és tisztelt uralkodójának erőszakos halála gyakorolt.

A sajtó felháborodása a nemzetek hangulatát fejezi ki, midőn az emberi jogok védelmére kelve felemeli tiltakozó szavát az ellen, hogy hamis jelszavak ürügye alatt a társadalomra törhessen egy maroknyi szekta, melyet részint az örülettel határos tévelygés, részint az elvetemedett gonoszság készítet vakmerő és aljas tettei véghezvitelére.

Ez a felháborodás annyival inkább jogosult, mert az anarchiának nevezett gonoszság épen azt szemelte ki áldozatául, kinek elvesztése a humanitás és az emberi jogok szempontjából a társadalomra nézve a legnagyobb csapást képezi.

Az alkotmányos király valódi mintaképe, a monarchikus államforma eszményi uralkodója, a humanizmus megtestesítője volt az, kinek ama kárhóztos orgyilkosság golyójától elvérezni kellett.

De ily jelenségekkel szemben

nem elég, hogy a társadalom, a sajtó tiltakozzék, hogy elítélje a merényletet s kárhóztassa a gyilkost s anathémát mondjon a gaztettben kifejezést nyert rendszeres örült-ségre.

A sajtónak, a társadalomnak itt megállapodni nem lehet és nem szabad. Meg kell találni a módot és az eszközöket arra, hogy a társadalom sikerrel védekezhessen hasonló támadások ellen. Nemzetközileg szervezett rablóbandák s gyilkossági szövetkezetek ellen az államoknak nemzetközileg kell szövetkezniök. Erőszakot erőszakkal kell viszonzni.

Védje meg magát a társadalom úgy, mint a hogy a közönséges gonosztévők ellenében szokta s nem kell különbséget tenni azok között, kik az egyén és azok között, kik a társadalom legszentebb jogai ellen támadva követnek el gyilkosságot.

Az a tudat, hogy a társadalmi rend tagadásának ürügye alatt elkövetett büntettek különleges elbánás alá esni nem fognak s hogy a társadalom közvéleménye épen olyan megvetéssel fogja sújtani a merénylőt, mint a rablót vagy azt, a ki pénzért gyilkol, bizonyára jótékony hatással lesz a

jövőre nézve. Es a társadalom követelje a legszigorubb ellenőrzést s a legkérlelhetlenebb elbánást az ily politikainak látszó, de valójában a legközönségesebb büntetésekkel szemben. Nagyon is szeliden bánnak azokkal, kik nyiltan hirdetik a fennálló társadalmi rend megbontására irányuló törekvéseiket. Végre is akárhogyan nevezzük ez örült-séget, az egyformán képtelen és hiu ábránd marad. Az emberiség természetébe a társas életben való együttlét van kiirthatlanul beoltva. E társas együttlét rend és szabályok nélkül nem képzelhető s maga Rousseau, ki a társadalmi rend alapelvei vizsgálásánál a természeti állapotra akart visszatérni, belátta, hogy tévedett s hogy az emberiség regenerációjánál a művelődés tanulmányai figyelmen kívül nem hagyhatók. Anarchia, nihilizmus, kommunizmus, szocziálizmus, egyenlően a sötétségben tévelyegnek. Szocziális bajaink megorvoslása nem a a szocziális rend megbontása, hanem a társadalmi intézmények javítása által eszközölhető s a társadalom javítása nem azonos a társadalom megsemmisítésével. Valamint az embernek mint egyénnek megvan a joga az élethez s boldogulásának kifejtéséhez, úgy a

## TÁRCZA

### Kóbi, a vendéglős.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —  
Írta: *Futár Lajos.*

A mi kedves Kóbink igen érdekes ember volt, a minek megértéséhez azonban feltétlenül szükséges nagyjában multját is ismernünk, legalább annak azt a különös részletét, mely őt azzá tette, ami.

Sátoráborunk egy meglehetősen unalmas falucskaiban volt, úgy hogy az ott töltött időt akár internálásnak is vehettük. Hanem a falucska a katonaság ott léte mozgalmassá tette. Kora tavasztól késő őszig egymást váltották fel a csapatok; az egyik ment, a másik jött. Mindeniknél főként harezszerű gyakorlatok és a czéllövészet képeztek a fő foglalkozást.

A napi munka bevégezése után a tiszteknek alig kínálkozott a vendéglői életnél egyéb szórakozás. Olyik néha-néha kísértált a vasuti pályaudvarba, hogy az 1—1 perczig megálló vonatok utasáinak ablakon át ki-kikandikáló csintalanabbjaiban gyönyörködjék, de a többi ment hűségesen a vendéglőbe. Uri ember, akihez egyáltalán el lehetett volna járni, nem lakott a faluban. A vendéglőt is csak a tiszték avatták vendéglővé, mert nélkülök biz' az csak egy szatócsüzlettel összekötött kurta koresma ezimét viselhetne volna.

Ebben a vendéglőben a mi Kóbink volt minden; a gazda, a terítő, felszolgáló boresináló, bevásárló és számoló. Minden minden!

Hanem mielőtt özvegy mámikája a fiatal Kóbik mindezen felsorolt funkciókkal felruházta volna, még egy nagy dolgon kellett tulesnie.

Ugyanis Kóbink előbbi időben nagyon megbizhatatlan fráter volt. Mint serdülő ifju, viálsnak mondható atyja oldala mellett, a vendéglői élet titkaiba gyakran olyképen hatolt be, hogy a vendégektől bekasszált pénzt mind egy vasig elmulatta.

Mint egyetlen fiu gyermek — bár rut volt — a tátinak büszkesége lévén, ezért soha büntetésben nem részesült. Legfeljebb egy szelid korholásban, melyet azonban fel sem igen vett.

Csak hogy a mámi sokkal kardosabb és szigorubb anya volt, a mit Kóbi nemsokára keservesen tapasztalt is.

A táti ugyanis örökálmra hunyván le szemeit, a visszamaradt mámi fiával és két leányával folytatta a vendéglői üzletet, de mint nőnek, fiában minden körülmények között egy erős támaszt kellett biztosítania.

A fiunak multja azonban erre a czélra nem volt valami kecsegtető s épen ezért a mámi a családi rokonság véneinek tanácsára, mikor férje még a ravatalon feküdt, egy igen radikális kurát hajtott végre.

Ugyanis, mint igen erélyes asszony, bevonszolta fiát a ravatalhoz s ott a fiunak atyja holtteste mellett rettenetes esküt kellett tennie atyja szakállára.

Az előtte előmondott eskümintá szerint megesküdött, hogy jövőben minden idejét arra fogja fordítani, miszerint családjá gyarapodjék, más egyebet, mint az üzletet, soha eszében nem forgat, minden törekvése

nőtestvéreinek boldoggá tétele lesz, a könnyelmű élettel örökre szakít s haszontalanságra vagy mulatságra soha egy krajezárt ki nem ad.

S mind ennek tetejébe iszonyu átkot kellett magára mondania azon esetre, ha esküjét valaha megszegné.

A fiu ezen eskü hatása alatt csakugyan a javulás útjára tért, mámikájának nem csakély öröme. Azonban nem... még sem, mert egyszer még azután újból kirugott a hámból. Bement Budapestre s ott egy szuszra elvert vagy 200 forintot; de ennek a híre, — ó, fájdalom, — hamarabb eljutott az édes anya füleihez, mint ő maga hazáért, úgy, hogy a borzasztó retorsió már várakozott reá.

Az éjjeli vonattal megérkezve, gyanutlanul ment haza, hol azonban a rokonság öregjei már vártak reá.

— Motassál a bogyellárist Kóbi, — szólott ünnepélyes hangon hozzá a mámi.

— Nü, mit motassak bogyellárist, mikor üres.

— Üres, hát hová tetted a sok pénzt?

— Elfizettem...

— Hazodsz te kotya kölyök... Elfizettél?... Nü ez igaz, mert elvertél a pénzt.

— Mámikám, csak most az egyszer boesásson meg.

— Nem boesájtom meg, medjünk rüg-tón a temetőbe.

— De édes mámikám, — sikongott a két leány is, — ne tegye, boesásson meg Kóbikának.

társadalomnak is, mely nem egyéb, mint az emberek összesége, joga van az élethez s a kifejlődéshez. Ezért a legképtelenebb feltevés azt hinni, hogy ha az egyén bármi oknál fogva nem tudja megtalálni az eszközöket a boldoguláshoz, joga van a társadalom ellen fordulni s azt megsemmisíteni. Épen olyan képtelenség, mint ha azt mondanók, hogy az egyik egyének joga van a másikat elpusztítani, az erősebbnek joga van a gyengébbet megölni.

A szociológusok általában megegyeznek abban, hogy a társadalmi bajok orvoslása társadalmi uton eszközölhető, de társadalmi szabályok nélkül élni még azok sem akarnak, kik a nihilizmust, a társadalmi rend teljes negációját hirdetik. Ha pedig ez a tévelygés odáig terjed, hogy pusztítsunk el mindent, a mi létező s a mi a kultúra vívmányaként tekinthető, az egyszerűen chimaera, mert ha el akarnánk törölni mindent a föld színéről, a mi az embert a művelődésre emlékeztetné, akkor ki kellene irtani az egész emberiséget. Szóval ez örületes tanok nem egyebek, mint agyrémek, melyek a pokolban születtek s a gonoszság kezében ürügyül szolgálnak arra, hogy a legaljasabb gonosztettet a társadalmi regeneráció mentségével takargassák. A társadalom azonban az ily gonosztévőkkel nem bánhat többé kegyelmesen, mert épen az a körülmény, hogy eddig bizonyos reformátori nymbus vette körül a politikai merénylőknek nevezett gonosztévőket, újabb és újabb merényleteknek vált okozójává.

Nem kegyelmezésre, hanem a büntető törvény legszigorubb alkalmazására s egységes nemzetközi intézkedések megtételére van szükség, midőn a társadalom maga védelmezi magát a társadalmi kínóvások ellenében.

Ha van társadalmi baj, mely orvoslásra szorul, azt gyilkosságokkal meggyógyítani nem lehet. Allamformákat államfő halála el nem törölhet.

Társadalmi kérdések megoldása egy csapással nem eszközölhető. Szociális betegségek csak a társadalom általános és együttes összműködésével gyógyíthatók és gyilkosságokat követni el a társadalom nevében és a társadalomért, ez annyit tesz, mint megölni a beteget azért, hogy a betegséget megszüntessük.

A történelem arról tesz tanúságot, hogy társadalmi forradalmak politikai gyilkosságok által soha sem keletkeztek, de arra igenis van példa, hogy politikai büntettek a társadalmi szabadság korlátozására vezettek. A merénylők tehát gonosztettükkel épen ellenkező eredményt érnek el, mint a mit tévelygésükben hangoztatnak.

Emberiség, társadalom, társadalmi rend tehát együvé tartozó fogalmak, melyek egymás nélkül nem képzelhetők. Társadalom lehet sokféle, de társadalom rend nélkül nem képzelhető. És ha feltesszük is, hogy a társadalom hibás alapon van szervezve, annak megváltoztatása egyedül társadalmi uton lehetséges.

Hibás tehát a kiindulási pont, melyből az ugynevezett anarchis-

ták kiindulnak s hibás az ebből vont következtetés s elítélendő. Az anarchisták tetteit örültség vagy gonoszság vezérli. Ha örültek, tébolydába velük; ha gonoszok, vegyék el büntetésüket.

**Törvényjavaslat a fürdőügyről.** A belügyminiszteriumban törvényjavaslat készült el a fürdőügy rendezése kérdésében.

A tervezet megállapítja azokat a köteleket, melyekkel minden gyógyfürdőnek birnia kell. Ilyenek: az egészség és kényelem igényeinek megfelelő lakások, gyógyhelyi orvos, gyógyszerár, fedett források, egészséges elődelel, valamint a betegek nyugalmaról és kényelméről való gondoskodás. Gyógyhely elnevezés használatára engedélyt a belügyminiszter ad. A felügyeletet a törvényhatóság gyakorolja, olyképen azonban, hogy az elsőfokú közigazgatási hatóság intézkedési jogával egy gyógyhelyi biztos ruháztatik fel. A gyógyhelyek kötelesek minden idény befejezése után a belügyminiszteriumhoz jelentést küldeni. A törvényjavaslat megállapítja, hogy a gyógy- és egyéb díjak után befolyt összegek kizárólag a gyógyhely emelésére, parkok, utak, világítás, zene, esetleg szanatóriumok létesítésére fordítandók. Intézkedik a tervezet oly irányban, hogy a földmivelés, továbbá ipar üzemeltetése a gyógyhely rendeltetését ne veszélyeztessék, a fürdő nyugalmanak, vagy egészségügyi hatásának ártalmára ne legyenek s e célból minden gyógyhely számára védőv állapított meg. A gyógyhelyek számos állami kedvezményben részesülnek. — A házadómentesség kedvezményét kiterjesztik. A gyógyhelyen rendőri szolgálat szervezhető a községi rendőri szolgálattól elkülönítetten. Gondoskodás történik posta, táviró- és távbeszélő föllállításáról. A fürdők vasuti hirdetményei messzemenő támogatásban részesülnek. A hatóság kötelessége a fürdőhöz vezető utak jókarban tartásáról gondoskodni. A fürdőhelyek tulajdonosait 15 évre föl fogják menteni az összes állami és községi adók és illetékek fizetése alól. A javaslat szerint a földmivelésügyi miniszter följogosítottatik, hogy a gyógyhelyek építéséhez és fejlesztéséhez szükséges s a kinstári

— Ne lármazzatok bele magatok ebbe a dalagba. Tik itthon maradtok Záli nénétekkel, te pedig Kóbi, velünk jössz. Induljunk.

És úgy lett, mint mondta. A mámi meg három öreg zsidó közrefogták Kóbit s indultak vele kifelé a temetőbe. Ő már meg volt szeppenve, de az anyai hatalommal szemben ellenkezni sem mert. Épen a kísértetek órája volt, a mi még megrendítőbbé tette az aktust, mely hivatta volt az ifjut jó utra téríteni.

A temetőbe érve, rögtön felkeresték az atya sírját s ott mindenféle hokusz-pokuszk között újból megeskettették a fiut, ki a magára mondott borzasztó átkok sulya alatt teljesen megtört. Bűnének sulya, az anyai kérelhetetlensége, a vallási czeremóniák s az elhunyt atya szellemének lelkében történt felidőzésére mind-mind elősegítették, hogy fuldokló zokogásban törjön ki; de a beismerés, az őszinte megbánás, a helyzettel való kibékülés és az újból letett erős fogadalom, lelkének egyensúlyát csakhamar helyreállították és erős elhatározást érleltek meg benne.

Kóbi e percztől kezdve tényleg megváltozott, vezető csillaga a kapzsóság lett s multjával teljesen szakítva, pénzért mindenre örömmel vállalkozott. E tekintetben a határon is túl ment s például mindent elkövetett arra nézve, hogy a katonaságtól más mint ő, hasznót ne huzhasson.

A falubeli többi zsidók nem csekély bosszúságára nemcsak a tábor kantint, a tiszték és legénység élelmezését szerezte meg magának, hanem a legkisebb szállítást is, melylyel valami kis haszon járt, magához ragadta.

Többek között belevágott a mészáros üzletbe is és a marhákat ő vásárolta és mérette ki, továbbá a tűzifát is ő szállította. A szó szoros értelemben tehát üzlet-ember lett.

Nem lenne azonban Kóbi életleírása teljes, ha fel nem említeném, hogy a faluban neki épen úgy, mint a többi hitsorsosának a paraszt leleményesség gunynevét adott. A sok kimondhatatlan gyunynev között — hála a véletlennek — az övé volt azonban a legtürhetőbb és talán még a kimondhatás határán sincsen túl. Ússe kő! én megreszkírozom: „Csipás Kóbinak“ nevezték el.

Az elővéd (bevezetés) előrebocsátása után most már a főcsapat (a tény elbeszélése) következhetik.

Egyik este vacsora után a tiszték — mint rendszeren — még javában borozgattak és beszélgettek, a csakis részökre fentartott szobáskában. Ősz volt már, a szabadban kissé hűvös, hát beszorultak. Miután pedig valami hangulatteljesebb murizásról szó sem volt, a társalgás már meglehetősen vontatottan ment. Csak nem karatyálhat mindig az ember! Az unalom szürke szárnyai terjedtek szét az asztal felett s különösen a parancsnoknak — egy alezredesnek — egész lényét meglegyintették. Kilenc óraker hatat menni azonban még korán van, valahogy csak el kell tölteni az időt, ha mindjárt unalmasan is.

Az alezredes tehát részint unalmában, részint szórakozásból lassankint — mintegy öntudatlanul vagy legalább is czéltalanul — megtöltött egy vizes poharat mindenféle malaczsággal.

Falat nagyságura széttördelt kenyér-

darabok, közbe-közbe szivarvégek savanyu-vizes üvegekből kihuzott parafadugók és uraságtól már levetett fogpiszkálók jól megszóva és paprikázva, de legfőképen erősen megaszivarhamuzva, képezték azon legkevésbé sem inycsiklandoztató egyveleget, melyet a terjedelmes pohár apránként zínültig magába szedett. S a mint ezzel elkészült, — hogy mégis valamit beszéljen is, — hozzáfordult a mellette ülő százados-hos s tréfásan kérdezte:

— No Miska! mennyiért ennéd meg ezt a finom eledelt?

— A szakács ki az ételt készítette tényleg igen finom ember, — szolt mosolyogva a százados — hanem az étele... pardon! nem lehet valami nagyon finom, mert tüzet sem használt hozzá.

— No, no, de mégis mennyiért ennéd meg?

— Mennyiért... mennyiért? Ha... azt hiszem, ezer forintért sem enném meg.

E perczen lépett be a szobába Kóbi, a vendéglős s meghallván, hogy itten pénzről van szó, rögtön érdeklődni kezdett. Az üzleti szellem nem hagyott neki békét. — Sunyi alázatossággal sompolygott az alezredes háta mögé s hallgatta a diskurzust.

— Ne bolondozz hát, Miska, talán sok is lenne ennek a pohár finom eledelnek a megevéseért ezer forint? Hiszen az élvezetet is számításba kellene venni!

Kóbi, mint a villám csapott le, félt hogy valaki megelőzi:

— Mit ezer forint! Én megeszem, alezredes ur... megeszem... megeszem 20 forintért is.

birtokon rendelkezésre álló építési anyagot az előállítás árban átengedhesse s a terveket közveivel díjmentesen készíttesse. A gyógyhelyeket a javaslat ama vállalatok közé sorozza, melyek fejlesztésére kisajátításnak van helye. Gyógyhely létesítésére a kisajátítási jog azonban csak az ásványos vizek felhasználásával létesítendő fürdőtelepeknek adatik meg. A védőövön belül fekvő területek tulajdonosai kártalanítás ellenében kötelesek gyalogutak kihasítását eltérni.

— Részletesen intézkedik a tervezet a gyógyhelyek létesítésére alakuló részvénytársaságok alapításáról, ezimletek kibocsátásáról stb. Az összes kedvezmények kiterjesztnek a hazai vegyelemzés által gyógyhatásúnak nyilvánított ásványvizekre. Mesterséges ásványvizek készítése, árusítása és behozatala tilos. Végül a javaslat szabályozza az üdülőhelyek és nyaralótelepek viszonyait.

## A dezentor.

Irta: Kovács Dezső.

Honnan tudnám én, hogy miről gondolkozott káplár ur Veress, a mig a vártaszoba asztalára könyökölve nézett is, meg nem is a levegőbe. — Ha tudnám, se mondanám, mert igazán nem volna érdemes a szóra. Hiszem én, hogy lehetnek emberek, a kik ha ábrándoznak, arról csinálnak maguknak képet a semmiségbe, hogy két csillag mellé jön egy harmadik, a jobb kézre az eltöltött manipuláció után egy zsinór jön, majd lesz a czugg mellett számára egy külön szoba, majd lesz dinstprémium, egyszóval majd nyugodalmas őrmester lesz az emberből: hiszen vannak még ilyen emberek: de hát ez az ábrándozás nem ábrándozás, nem érdemes a szóra.

Káplár ur Veress nézte a fakó ablaküveget, az asztalt meg egyebet, a nélkül, hogy nézte volna s ha e perczben és életének bármely perczében arról gondolkozott volna, hogy neki kedélye is van, azt bizonyára savanyúnak kellett volna képzelnie.

Káplár ur Veress felzavarták gondolkozásából. Egy rendőr meg egy katona dezentort fogott az utcán, a naps hadnagy a vártaszobába

küldötte, mig átszállják a térparancsnokság épületébe,

— Tegyétek be az áristomba, — mondotta a káplár.

— Igen, de az tele van.

— Hát várjon itt, üljön le a priesre.

A dezentor leült és hallgatott, a katonák körülvették és nézték.

Egy közönséges utász-katona volt, semmi bajusza, semmi szakálla. A szemefehérje veres volt az álmatlanságtól s az izgatottságtól. A kezét a két térde között lelogatta, néha tördelni kezdte.

Káplár ur Veress visszaült az asztal mellé és hallgatott. Egyszerre felszökött s oda állott a katona elé, a többit elriogatta onnan.

— Miért szöktél meg? Nem tudtad, hogy így is, úgy is elfognak? — kérdezte nyersen.

— Nem akartam én megszökni, káplár ur, instálom.

— Ezt mindegyik úgy mondja. Nem te, de a lábad! Becsuknak! Ül le!

— Bár agyon lőnének, — sóhajtotta a fiu.

— Kapsz vagy husz hónapot! Kinek hívnak?

— Husz hónapot! Oh, jaj, jaj! Ha az anyám megtudja, ha az apám megtudja! Bárcsak agyon lőnének. Én azt hittem, egynehány hetet kapok.

— Miker szöktél el?

— Nem szöktem én, nem szöktem én, káplár ur. Ma két hete egy kicsit elkéstem, öt perczet 9 óra után. Nem mertem bemenni a kaszárnyába, félttem a káplár urtól, mindig vert. A puskatussal mindig verte a lábam szárát, máskor a mellemet ütötte meg, itt, a hol nincsen borda. Azt hittem, megfulladok. Félttem, elbódorogtam. Másnap még inkább félttem. Ugy jártam, mig pénzből tartott. Ma el akartam magamat veszteni. Így akartam csinálni.

Ezzel kihuzta a széles kését s a mellének szegezte.

— Szamar! Vegyétek el tőle, még bajt csinál.

A dezentor szó nélkül átadta a katonáknak s a hüvelyét is leoldotta.

— De nem mertem ezzel a pioner-karddal: buta, nem éles; revolverre meg nem volt pön-

zem, pedig azt szerettem volna. Ugyis jelentkezni akartam. Ugyebár, ha katona fog el, nem kell érte fizetni? Én úgy hallottam, hogy nem kell. Mert ezt a rendőrt úgy hívta segítségül a firerem. Megismert az utcán... Oh, én Istenem, én Istenem.

— Szerencséd, hogy nem adtad el a mündérodát, az enyhít valamit. Azt is mondd el ott, a hova visznek, a mit most mondtál a káplárodól. — Ha igaz. A mi igaz, mindent mondj el. — Regruta vagy? — A hogy igaz, úgy mondd; ha a káplárod ütött, az jó lesz.

— Oh, oh! — Lehajtotta a fejét s a kezét tördelte. Belenyult könyökig a köpenyegébe.

Szomoru egy katona volt. A köpenyeg oldalfegyver nélkül olyan nagyon szomoruan lóg a katonán, mintha főbe löni viúnék.

— Káplár ur, — mondta egy idő mulva, — még van két krajezárom, engedje meg, hogy egy levelező-lapot hozzanak, hogy megírjam haza. — Mosolygott, a mikor ezeket mondotta s a két krajezárt a káplár felé nyujtotta.

— Nem szabad; kérdd meg a hadnagy urat, ő megengedheti, — mondotta kurtán.

De erre már nem volt ideje a dezentornak, mert jött utána az eskort, hogy elvigye.

— Hova visznek? — kérdezte.

— A Platzkommandóhoz.

— A Platzkommandóhoz! — Kaczagott, mintha csiklandozta volna valami.

Valamelyik utána kiáltotta:

— Járj szerencsével!

Káplár ur Veress visszaült az asztal mellé; nem volt megelégedve magával. Egyszer csak rákiáltott az egyik legényre akkorát, hogy az majd nyavalyássá lett ijedtében.

— Hát nem mondtam, hogy hozz levelező-lapot!

Katona nem szabad, hogy nemet mondjon az előjárójának; a legény csak azzal szabadkozott, hogy nem kapott rá pénzt.

— A mit dohányra adtam, azzal papirost hoz, levélborítékot, meg bélyeget.

Ó maga meg utána szaladt az eskortaak: ugyancsak szaladt, mig utólért.

— Az árgyélusát! — mondotta a vezetőnek, — a dezentor nálam volt s azt sem tudom, minek hívják, hogy beírjam a rapportba. Ugy

Az alezredes humoros ember lévén, bajusza alatt mosolygott, kivette pénztárczáját s abból kitett 2 darab tizest az asztalra.

— No, Kóbi, itt a pénz, meg kell enni, de közbe vizet inni nem szabad.

— Gíllt, elfogadom!

— Rajta tehát...

— Min kezdjem legelőször?

— Bánom is én, csak megegye.

Kóbi tehát — csak úgy az asztal mellett állva — elkezdte legelőször a fogpiszkálón s azokat szerencsésen meg is ette; azután az elég puha, azonban erősen beszivarhamuzott kenyérdarabokra kerítette a sort; ezek is lementek szépen, úgy hogy még csak két darab dugó és 3 darab szivar vég volt hátra.

A szivarvégek nem sok gondot adtak neki; azokat minden megrágás nélkül majd utoljára küldi le, gondolta magában. Hanem azok az istentelen dugók! Csak legalább egy lenne belőlük. De ki az ördög tud kétőt bevenni?

Azonban a tétovázásra idő nem volt. Folytatni kellett az üzletet, mely rózsás reményekkel keesgette.

Ingyen 20 forinthez jutni nem tréfa dolog. Meenyi bort, savanyu vizet és ételt be kell addig hordani, mig ennyi nyereség van rajta.

Keserves arcot vágva, hát belefogott az egyik dugóba.

— Csak két dugó lemenjen, — mondá — a többi... no a többi majd csak lemegy.

— Ni, akasztani való Kóbija, már csakuryan megeszi az egészet. Bucsuzzunk a 20 forinttól, Miska!

— Még korai lesz, alezredes uram.

— Ki tudja? Kóbi erősen favorizál.

Kóbi tényleg az egyik dugót apró darabokra harapdálva, szerencsésen le is nyeldeste, hanem a másikkal már nem tudott megbirkózni.

Az első dugó ugyanis annyira kifárasztotta torkát és elvont minden nedvességet a szájüregből, hogy a második darabkáinak megnedvesítése már lehetetlenné vált. Már az első darabka megakadt a torkán s hatalmas köhögést eredményezett.

A nagy köhögés figyelmessé tette a mellékszobában bóbiskáló mámikát, ki sietve jött be egyetlen fiának segítségére.

Megtudván pedig a vállalkozás tárgyát, menten igyekezett fiát lebeszélni a vállalatról.

— Ne edjed meg, kedves fiam...

— Ne okoskodjon mámi, üzletet csinállok.

— A f...egye meg eztet a te üzletedet, még belekrepirolsz ebbe a te üzletedbe bele. Kobikám gonduld meg, mig nem kisü.

— Ugy-e bár alezredes ur vissza lehet lépni, ha a Kóbikám akarja?

— Az bajos... nagyon bajos, nemde Miska?

— Bizony bajos... nagyon bajos... kivált bánat nélkül...

— Nem is akarok visszalépni. Ne is szóljon bele mámi, mikor én egy kitünő üzletet csinállok. Megesküdtem erre.

— Hallgass te, te, te... haszontalan, hiszen már most is kékülsz, zöldülsz. Te szomár, hát majd mit csinálsz a szivarvégekkel? Nü te ökör, aztat gondolod, hogy majd azok sak úgy szépen besétálják mógokat a te ostoba gyomrodba bele. Azok csinálják neked odabent olyan kontrabont,

hogy még el is paskulhatsz. Értettél engem a te jó édes mámikád, Kóbi? Engedelmeskedjél hát és lépjél te nekem vissza.

Kóbi ezen beszéd alatt kezdett rosszul lenni. Bent a sok szivarhamu, só és paprika kezdtek hatalmukat érvényesíteni. Komolyan elhatározták, hogy a betolakodott idegeneket mind egy szálíg kiverik, ha mindjárt nekik is ki kell jönni e miatt. Kóbi csakhamar észrevette a bensejében végbemenő ádáz tusaharcot s nehogy a harc végeredménye a szobában észlelhető legyen, futott kifelé, miközben odakiáltotta: „visszalépek, alezredes ur!”

Mi történt oda kint: titok, melyet eltakart a setétség és az udvar hátsó részében felrakott magas széna-boglya...

Mikor bejött, mintha könyeztek volna még szemei, a mámi azonban már ezt nem látta, mert a visszalépés megtörténte után, ismét visszahúzódott.

— Csak ne jött volna be a mámi, megcsináltam volna az üzletet, — szólott félig komolyan, félig mosolyogva.

Azonban úgy az alezredesnek, mint a többi tisztnek Kóbi vállalkozása meghozta a jókedvet. Az egész jelenet alatt agyon nevelték magokat. A sok nevetés pedig határozottan jó kedvet teremt. Senki sem gondolt többé a hazamenetelre, legkevésbé az alezredes, ki az el nem vészett két darab tizest mind elmulatta. Persze, czigány is került, s a multság hajnalig tartott. Kóbi arcát csakhamar a megelégedettség állandó mosolya szálta meg, hajnalban pedig, mikor a meglehetősen illuminált tiszteteket kikísérte, kedélyeskedő impertinenciával így szólt: „Mégis csak Kóbi nyert, alezredes uram; az üzlet elég jól sikerült.”

megfeledektem a doloról, mintha csak regruta volnék. — Mi a neved?

— Lukács Mihály.

— Hát az apádé?

— Azé is.

— Hol laktok?

— Nagy-Iklódon, a vasut mellett.

— Nem kell ezt a rapportba beírni, — magyarázta a vezető.

— Mit tudsz te ahhoz! — mordult rá káplár ur Veress; és loholt vissza, nehogy baj legyen a vártánál.

## Készülődés.

— július 31.

Látszólag minden csendes. Klasszikus nyugalom uralkodik mindenütt, bárányszó sem mutatkozik a politikai látóhatáron. De csak a tengernek a tükre oly sima, lent a fenekén már erősen kavarnak az elemek. Ebből még nagy vihar támadhat, igen, a politikai időjósok azt hiszik, hogy tombolás és szakadás lesz a vége.

A néppárt mozgólódása és folytonos szervezkedése most már nyugtalanítani kezdi a kormány embereit is.

Félhivatalos kommuniké országos szervezkedésre szólítja fel a liberális választókat. E közlemény, melyből a jövő választások szele csap már felénk, a Pol. Cor. budapesti levele alapján ekként hangzik:

Még messze vagyunk ugyan az általános választásoktól, de a sajtó már is sűrűn foglalkozik az új választások eshetőségével és a dolog természeténél fogva az országgyűlés utolsó ülészeke alatt a választások gondolata fogja leginkább foglalkoztatni a politikusokat. A néppárt tulajdonképpen már meg is kezdte működését és szervezkedését az új választásokra azon a napon, amelyen a régi választások befejeződtek. Erről az agitálásról példát vehetne a többség is, annyival is inkább, mert a kuriai bíráskodásról szóló törvényvel új korszak kezdődik alkotmányos életünk történetében. A legközelebbi választásokon az egész választási hadjárat sorsa a szabadelvű párt szervezetén fordul meg, a mely ugyszólván teljesen a maga erejére lesz utalva. Elévülhetetlen érdeme Széll Kálmánnak, hogy a választások tisztaságát a kuriai bíráskodásról szóló törvényvel biztosította. De az a szabadelvűség és igazságosság, amely ezt a törvényt áthatja, másfelől olyan helyzetet teremtett, a melyben a szabadelvű párt hódító erejének a tűzpróbát kell kiállania s amely a párt minden egyes tagjára nagyobb kötelezettségeket ró. A többség tagjainak különben a hosszú parlamenti szünet alatt ugyanis bőven lesz alkalmuk bensőbb érintkezésbe lépniök kerületök választóival és ez a bensőbb, személyes érintkezés pótolni fogja majd a választók befolyásának minden más módját, amely a jövő választásokon a kuriai bíráskodásról szóló törvény szava és szelleme szerint egészen háttérbe fog szorulni.

A kormány tehát ez uton értésére adja az ország liberális közönségének, hogy kezdje meg a szervezkedést és pedig annál inkább s annál hamarabb szálljon sikra a néppárti propaganda ellen, mivel hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvényvel új korszak kezdődik alkotmányos életünk történetében. A szabadelvű párt eszerint ezen túl nem várhat támogatást a központi hatalomtól, az állami, megyei és városi tisztviselők nem szolgálhatják többé a szabadelvű jelöltek ügyét. Kezdődik az igazi struggle for life a szó nemesebb értelmében, mert ezentúl nem bor és pénz, hanem az elvek tisztasága és a szellemek fensőbbsege fog diadalmaskodni.

De ugylátszik a kormány maga is érzi, hogy tisztán csak etikai és szellemi fegyverekkel Magyarországon nem lehet végigküzdeni egy választási harcra s amely párt egyedül csak ezekre a fegyverekre támaszkodnék egy általános nagy választási harcban, az eleve veszve volna.

A kormány tehát felhívja sürgős szer-

vezkedésre az államfentartó pártot, mert ha a kormány maga a párt konzerválása érdekében nem is veheti latba az állam hatalmi eszközeit, mégis elsőrendű szükségletnek látszik, hogy a párt legalább a maga hatáskörében minden lehetőt megtegyen saját existenciájának további biztosítására.

Ez a félhivatalos intelem valóban méltó a megszívlelésre, főleg azok részéről, akiket ez első sorban illet. — A személyi kérdéseknek miként való megoldása másodrendű kérdés, a fő, hogy a liberális párt uralma továbbra is biztosítottassék. A személyi kérdések alig lépik túl az egyéni aspirációk keretét, miglen a szabadelvű párt existenciájának a biztosítása országos és állami érdek.

De ki biztosítsa a liberális párt győzelmét s ki segítse elő a párt hatalmi pozíciójának további fentartását?

A régi vagy az új szabadelvűek?

Ismeretes dolog, hogy a régi szabadelvű párti és a volt nemzeti párti választók a vidéken még annyira sem tudtak egymással összebékülni, mint a Lloyd-klubban: a két párt képviselő tagjai.

De még nagyobb baj, hogy a vidéki pártkorifeusok ellenséges lábon állanak egymással. Midőn a nemzeti pártiak beléptek a szabadelvű pártba, a vidéki szabadelvű körök és a szervezetek vezérő emberei visszaléptek a pártvezérségtől, nehogy az új hívek azt mondassák, hogy mirevaló volt hát a fuzió, ha most is minden, ami azelőtt volt s a régi rendszer markánsabb alakjai még most is élén állanak a vidéki pártkereteknek? Ezek a régi emberek, akik kétségtelenül sok minden meg nem engedett eszközzel is segítették elő a volt szabadelvű párt választási győzelmeit, akarva nem akarva ekként háttérbe kerültek. És magában véve nem volna még oly nagy baj, mert kétségtelen, hogy ezen pártvezérek nagy része képtelen arra, hogy Széll Kálmán szelleme és intenzívó értelmében vezessék a választási küzdelmet. A baj az, hogy az új emberek sehol sem fejtenek ki oly buzgóságot s oly ernyedetlen munkásságot, mely a néppárti agitációval szemben a győzelem lehetőségét biztosítaná a szabadelvű pártnak. Vagyis a helyzet oda fejlődött, hogy a vidéki választók nagy része ma vezérek nélkül áll, a párt keretei mindenütt lazulnak s ha az irányadó körök hamarosan véget nem vetnek ennek a szomorú állapotnak, alig szenved kétséget, hogy a közeli általános választásokon a szabadelvűpárt és a liberalizmus nagy vereséget fog szenvedni.

A Pol. Cor. fentebb idézett budapesti levele annak a jele, hogy illetékes körökben is kezdik már belátni, hogy a szabadelvű párt eddigi tétlenségének minél előbb véget kell vetni.

A tevékenykedésre való félhivatalos felhívás tehát komoly figyelmet érdemel azok részéről, a kik most kezükben tartják a vidéki pártkereteket.

A félhivatalos kommuniké nem mondja meg határozottan, hogy kiket illet leginkább ez a buzdító szó: a régiket-e vagy az újakat?

Mi abból a körülményből, hogy a kommuniké különös nyomatékkal kiemeli a kuriai bíráskodást s hangsúlyozza az etikai momentumokat, azt véljük megállapíthatni, hogy a kormány e felhívása az új híveknek szól, ezeket buzdítja arra, hogy minden erejükkel és egész befolyásukkal a régi kereteket újjászervezzék, hogy ekként a reorganizált szabadelvűek fölvehessék a küzdelmet a néppártiak ellen.

Vajjon megértik-e az új liberálisok ezt az intelmet és ha igen, lesz-e annyi befolyásuk és erejük, hogy a szabadelvű szervezeteket a maguk képmására átalakítsák.

Ugy látszik, hogy illetékes körökben meggyőződtek róla, hogy a létező viszonyok között az új liberálisok nem elég erősek arra, hogy a régiek háttérbe szorításával egy időben a néppártiak ellen is sikeres harcra vívjanak.

Horánszky kilátásban levő, rátóti látogatása alighanem kapcsolatban áll ezzel a kérdéssel. Vajjon lesz-e Horánszky belügy-

miniszter vagy sem, azt nem tudjuk, de az kétségtelen előttünk, hogyha Széll Kálmán el van határozva arra, hogy az új elemnek döntő befolyást biztosít a választási campagne irányítására, ugy ez a törekvése sikerrel csak ugy biztathat, ha a belügyek élére olyan férfit állít, a ki képes galvani-zálni a vidéki szabadelvűek ama vezérembereit, a kik a fuzió alapján jutottak élére a régi pártkereteknek.

Az egyelőre megczáfolt rátóti látogatás hírével kapcsolatban említik fel a lapok, hogy Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter félszázados szolgálatára s előrehaladott korára való hivatkozással vissza akar vonulni az aktív politikától.

Vajjon van-e összefüggés a rátóti látogatás és ezen hír között? Annyi tény, hogy Fejérváry báró soha sem kedvelte a volt nemzeti pártot s igen bajosan tudna összeférni Horánszky Nándorral egy kabinetben. Viszont tény az, hogy amennyi érvet föl lehetne hozni a Horánszky minisztersége érdekében, ugyanannyi argumentum szól a mellett is, hogy Fejérváry báró még sokáig ura maradjon a helyzetnek s hogy visszavonulásáról egyelőre még szó sem lehet.

A közeli jövőben már tisztulni fog a helyzet s megtudjuk majd nemcsak azt, a mi a Horánszky és Fejérváry személyét illeti, de tájékozást nyerünk talán abban a tekintetben is, hogy minő irányban és milyen eszközökkel készül a vidéken harcra indulni a nagy szabadelvű párt. Mi ez utóbbi kérdést tartjuk ez időszerint a legfontosabb politikai kérdésnek.

Veritas.

## A kínai forradalom.

— Epress-tudósítás. —

Budapest, július 31.

Még mindig a követek sorsa foglalkoztatja a hatalmakat, mert mindezeidig semmi bizonyosság nem vegyült a kétség sötétébe, melylyel a kínai felfuráng félrevezetni iparkodott a hatalmasságokat.

Az angol parlamentben elhangzott beszéd megerősíti, hogy a követek életbenlétele most már alig tartható valószínűnek. A követek aligha vannak már életben, de ha élnek is, nincs kilátás megmentésükre.

Kvang-Szu esászárszár állítólagos béketávirata ellenére a kínai rendes hadsereg — tehát nem a lázadók — folytonosan ostromolják a követéseket, kik emberfeletti erőt fejtenek ki, hogy a vadlelkű ellennel szemben legalább életüket megvédhessék.

Önmagából következik, hogy a nagyszámban ellenők özönlő ellenséggel szemben lehetetlen lesz hosszú ideig kibírniök az ostromot. A kínai hadsereg vezetője, Junghu tábornok éles figyelemmel kíséri az ostromot s gondja van rá, hogy a követség palotájába senki be ne mehessen, sem onnan senki ne távozhasson.

A felfurángos kínai diplomata Li-Hung-Csang még folytatja kétszínűsködését és egyre hangoztatja a követeknek Tienésinbe való szállítását. Talán el is szállították volna már őket oly sok kalandozás után, de az a baj, hogy nincsen kit utnak indítani.

A hatalmak most már meg is győződtek affelől, hogy Pekingben elkövették a legnagyobb gaztettet s a követek életükkel adóztak. Legalább az angol pénzügyminiszter e nézetének adott kifejezést. Szerinte most már nincs egyéb hátra, mint a hatalmasságok teljes egyetértése a követek meggyilkolásának megbosszulására.

Mig a hatalmasságok még mindig télenkedve várják az események fejlődését, addig az oroszok külön akeziója folyvást tart s ma már valószínű forradalomnak tartható a Mandzsuriában történő esemény.

## Messziről.

A messzeségnek árnya bár közöttünk,  
Én látlak téged, mindig, mindenütt,  
Látom a lelked, minden kis parányát  
A mint egy emlék fénye rája süt.

Ellesem ajkad minden mozdulatját,  
Csengő szavad szívembe burkolom,  
Zenéje mellett álomom rózsakertjét,  
Továbbra védem, jobban ápolom!

Látom, a mint a lelkeken átröppen  
Egy-egy halovány, gyöngye fény sugar,  
Talán a lelke az, a mely remélni,  
Remélni, hinni közeledbe száll.

S ha visszatérek, téled, megvirradt már,  
A szemem nedves, lelkeid kiderül  
S nehéz igámba, durva emberhangba  
A te szavad, pacsirtaszó vegyül!

Fliesz Henrik.

## HIREK.

— **Uj rendőrkapitány.** De gen feld József gróf főispán Szentpétery Ferencz iparügyosztályi fogalmazót rendőrkapitánynak kinevezte. Az új kapitány az I. ker. kapitányságot fogja vezetni. A kinevezést a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Julius 31.** Tegnap volt ötvenegy éve a segesvári gyászos ütközetnek, melyben a lánglelkű költőkirály, Petőfi Sándor elünt. Azóta sem akadt a helyre senki, hol hon-szerető lelkét kozákpikák döfésével kilehelte. Az édes-bus, fájó emlékezet elröppen minden egyes évforduló alkalmával a segesvári hősi vértől áztatott térre és a megszentelt fájdalom könyvével áldoz a porladozó hősök emlékének, „kik érted haltak, szent világ-szabadság”.

— **Diákkongresszus Párisban.** A párisi világkiállítás alkalmából a világ összes akadémiainak és egyetemeinek küldöttei fognak találkozni. A debreczeni jogász segítő-egyesület megbízásából Boross Lajos és Kun Béla joghallgatók tegnap este utaztak el Budapestre, honnan Párisba utaznak, Kísérje őket utjokon a szerencse és szerencsének elismerést a nagy világvárosban is a debreczeni főiskolának. A kongresszust a francia közoktatásügyi miniszter nyitja meg a jelenlétével megünnepelt Loubet köztársasági elnök is.

— **Villámesapás.** Hétfőn éjjel nagy vihar volt városunk határában. Fehér Ferencz gazdálkodó tanyáján a villám lecsapott a felgyújtotta a tanyai épületet. Az egyik épületben 8 ember aludt, kiknek azonban könnyebb égési sebeknél nagyobb bajuk nem történt. Az épületek teljesen elhamvadtak, bennégett 40 darab juh és két sertés is.

— **A szoboszlói lelkészválasztáshoz.** Nagy és nehéz gondot okoz a hajdu-szoboszlói ev. ref. egyház tagjai körében az ottani lelkészi állásnak Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyzőnek Bösörménybe leendő távozásával való megüresedése. Erre nézve különböző, a lapokban is megjelent kombinációk indultak meg, melyek azonban inkább óhajok és ajánkozások voltak az illetők részéről. Sietünk kijelenteni, hogy Hajdu Szoboszló város református elemei a papválasztásnál párttekinetet nélkül egyöntetű véleményben vannak. S mert ez így van, egyik debreczeni politikai lap véleményének örömmel adunk igazat, midőn minden politikai tekintetek figyelembe vétele nélkül óhajta megoldani a szoboszlóiakra nézve oly fontos kérdést. Eddigél más komoly jelölt nincs, mint dr. Baltazár Dezső budapesti vallás-tanár, — a vallás- és közoktatásügyi miniszterium fogalmazója. Baltazárnak nemcsak rátermettsége, hanem nagy képzettsége is feltétlen előnyt nyújt a hajdu-szoboszlói lelkészi állomásra. Érdekes véletlen

volt a mai nap, midőn dr. Baltazárt a hajdu-szoboszlóiak részéről a kollégiumi oratórium-ban, hol 10 éves találkozásukon imázták, egy 21 tagú küldöttség hallgatta meg ismét. A küldöttség az ifjú lelkészről szerzett igen jó véleménynyel távozott haza.

— **Apró tolvajok.** A rendőrség az éjjel razziát tartott. A helyi vasút közelében egy bokorban tíz fiút — 10—12 éveseket talált, kik mélyen aludtak. A rendőrség elfogta, őket s bekísérte. A nyomozás kiderítette, hogy ezek a gyermekek — kik már több ízben voltak büntetve — követték el nemrég Szoboszlay Sándor törvényszéki bíró lakásában a betörést s ők lopták el az ezüstneműeket.

— **Olesó utazás Párisba.** Augusztus hó 5-én reggel indul Budapestről az a különvonat, mely a magyar iparosokat Párisba viszi a világkiállítás tanulmányozására. A kereskedelemügyi miniszter 180 iparost látott el ösztöndíjjal, hogy ez utazásban részt vehessenek. De megengedte, hogy e különvonattal mások is utazhassanak a megállapított kedvezményes ár mellett. A miniszter a debreczeni kamara javaslatára a kamara kerületéből a következő iparosokat részesítette ez alkalomból utazási ösztöndíjban: Debreczenből: Tóth András szobrászt, Kovács Gyula asztalossegédet, Mérő József ipari rajzoló. A vidékről: Wéber János műbádógost Szatmárról, Galló Antal műasztalos N.-Bányáról, Jelfy József technikust M.-Szigetről; a kamara ösztöndíján Basiszta Albert kerékgyártó segéd Debreczenből. — Ezenkívül nem ugyan a kamara felterjesztésére, a miniszter még Kiss Ferencz debreczeni festőnek és fényképésznek is adományozott utazási ösztöndíjat. Debreczenben résztvesz még az utazásban saját költségen Dézsy Lajos fogtechnikus is. Azok, kik e rendkívüli olesó tanulmányutazásban résztvenni óhajtanak, legkésőbb augusztus 4-éig jelentkezhetnek a kereskedelmi és iparkamara titkári hivatalánál. Résztvételi díj 113 forint, melyben befoglaltatik az utazási díj Párisba és vissza, valamint a Párisban való 7 napi teljes ellátás költsége.

— **Papp Béla válópöre.** A szatmári testvérgyilkos, Papp Béla ellen tudvalegőleg válópert indított neje, született Nagy Klementina. A szatmári törvényszék polgári tanácsa ki is mondta a házassági viszony megszüntetését s ezt megerősítette a debreczeni tábla is. A kuria szüneti tanácsa, Gyárfás Ferencz bíró előadásában tegnapi tüzte ki az ügynek a tárgyalását, minthogy azonban a szerencsétlen asszony édesatyja kérelmezte, hogy az ügyet a testvérgyilkosság ügyében beadott semmisségi panasz eldőltségéig, szept. 13-áig ne intézzék el, a kuria a válópör tárgyalását szeptemberre halasztotta.

— **Öngyilkos asszony.** Mezei János majoros felesége, ki családjával Pásztor István újföldi tanyáján lakik, folyton perlekedésben állott gazdája feleségével. Mezeiné a sok perlekedést megunva, tegnap hajnalban gyufaoldattal megmérgezte magát. Behozták a kórházba, hol megadták neki a segílyt. Mezeiné életben maradt.

— **Bucsuzás.** Miután körülményeink kivitellené tették, hogy személyesen bucsuzzunk el összes rokonaink és jó barátainktól, engedjék meg, hogy ezen uton köszönjük meg irántunk tanusított szives jóindulatukat és barátságukat és kérjük, tartsanak meg jó emlékképpen ezentul is.

Budapest, 1900. augusztus 1.

Örvényi Ottó és családja.

— **Megezáfolt királyi nász.** Vilma királynőről, a hollandusok szép kisasszony-uralkodójáról az amszterdami Handesblad értesülése nyomán az a hír kelt szárnyra, hogy menyegzője Wied Vilmos herceggel nemsokára meglesz s az idejét már holnap,

a királynő születésnapján adják hírül nyilvánosan. Most azt sürgönyzik Amszterdamból, hogy a nevezett lap ma megezáfoltja tegnapi ujdonságát és azt „minden komoly alapot nélkülöző” hírek mondja.

— **Katonazene a Dréherben.** Ma, azaz szerdán este a cs. és kir. 39-ik ezred zenekara hangversenyez. Tudva, hogy a műértő nagyjedemű közönség a katonazenekart elutazása miatt sokáig kénytelen lesz nélkülözni, bizonyosan nagy számban keresik fel ma este Markus Jenő kellemes kerthelyiségét, hogy a bucsu-hangversenyt végig hallgatva, egy kellemesen eltöltött este emlékével bocsáthassák nagy utjokra ezen valóban kitűnő zenekart.

— **A főhercegnő és a parasztlány.** József Ágost főhercegnek legutóbbi, Kisjenőn való tartózkodása alkalmával érdekes kis történet esett meg a főherceg nevével. A míg a főherceg nap nap után az ágyai erdőben cserkészett, Augusztia főhercegnő asszony minden reggel kiment a Hada nevű ligetbe és ott a gyönyörű fák és bokrok árnyában sétálgatott. Csütörtök reggel, a mint a Hada felé igyekezett, megszólította egy kis parasztlány:

— Néni, ne menjen a Hadába!

— Miért ne? — kérdezte mosolyogva a főhercegnő.

— Hát azért, mert ott van most a hercegnő asszony, osat ha magát meglátja az ő, hát visszazavarja.

A főhercegnő jót nevetett a parasztlányka figyelmeztetésén, de azért bement a Hadába... Később nevetve beszélte el környezetének a kis intermezzót.

— **Augusztus hó 2-án nyitja meg Kis Adolf E. M. K. E. című kávéházát** a főtéren a Szedlák és Vámos urak házában, Rácz Károly és fia zenekara közreműködése mellett. Régen és előnyösen ismeri őt városunk intelligenciája és bizonyosan szívesen is fogja látogatni a valóban hézagpótló, fényesen berendezett modern helyiséget.

— **Százéves völegény.** Mint egy konstantinápolyi hírlap írja, Bodra faluban egy Ismael nevű 120 éves török ember él, a ki most is olyan egészséges, mint a makk. Baromfitenyésztésből él és maga viszi az eladó baromfit és tojást a hat óra távolságra fekvő mezővárosba. Ismael eddig nem kevesebbszer, mint 34-szer nősült és 34-ik nevével csak pár nap előtt kelt egybe. A menyeeske 60 évvel fiatalabb uránál, ennek dacára rég tul van már a serdülő lányok korán. A lakodalmom nagyon vig volt, az egész falu együtt ünnepelt a „fiatal” párral, vigan szólt a zene és pattogtak az üdvölvéssek. Ott volt a völegény egész családja, mely 140 gyermekből és azok gyermekeiből és unokáiból áll. — Hogy mindez igaz-e, vagy csak a török lap élénk képzeletének szüleménye, azt bajos lenne megállapítani.

x **Bur kalapok,** a vitéz bur nemzetől átvett könnyű és szép bur kalapok eredeti bur alakban kaphatók Fekete Jakab uri divat czégnél (főtér, kistemplom mellett), drapp és fehér szinben 125 és 150 kr., szintartó francia batist-ingek 225—250 kr., sport-ingek és sapkák nagy választékban.

x **Dr. Hegedüs Jenő ügyvédi irodáját** Piacz-utca 46. számú (Örvényi-főle) házba helyezte át.

x **A ki olesón akar venni** bőrből pénz, szivar- és dohánytárczát, sakk, dominó, sétabot, valódi ezüst és ébenfából dohányzó készleteket, esernyőt önműködő zárral, valamint mindennemű dohányzó eszközöket, — tajtékipák, szípkák, száraz rendkívül nagy választékban kaphatók Schwartz Dániel dohányzó-eszköz különlegességi üzletében a Bika alatt.

**Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papírkereskedésben kaphatók.**

## TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

### Az olasz király halála.

Róma, aug. 1. Margit királyné állapota aggodalmat kelt. Folytonosan panaszkodik és jajgat s hallani sem akar a vizsgátlók szavára. Minden pillanatban odasiet a ravatalhoz és szivettépő szavakkal ébresztgeti a halottat.

Chiasso, aug. 1. Monza városa reggel óta mély gyászt öltött. Az összes üzletek, mint a kirakatokra elhelyezett táblácskák hirdetik, a nemzeti gyász miatt zárva vannak. A falakon a monzai községtanács proklamációja olvasható, mely a legnagyobb felháborodással szól a merényletről és hírül adja, hogy a város deputációt küld a királynéhoz, mely a fejedelmi nőnek Monza részvétét fogja kifejezni. Egy zászlóalj lovaság megállotta a várost. Ma este Monzaban meg fogják állapítani, hogy milyen legyen a temetés.

Hír szerint a mai családi tanácson, melyen a miniszterek is részt fognak venni, el fogják határozni, hogy a holttestet elviszik Rómába és a Panteonban helyezik örök nyugalomra. A király ideiglenes ravatalát virágok borítják el. A királyné tegnap óta jóformán el sem mozdult a ravatal mellől. Folytonosan sirt és többször hangoztatta:

— Istenem, Istenem, a leggyalázatosabb büntetést követték el oly emberen, ki senkinek sem vétett, hanem mindig csak jót tett.

A palotába, melyen félárbozra van eresztve a királyi zászló, semmifele idegent sem bocsátanak be.

Róma, aug. 1. Nápolyban tegnap este tüntetés volt, melyen 40 000 ember vett részt. Milanóban a nép megrohanta a városházát és a balkonon félárbozra eresztve kitűzte az olasz nemzeti zászlót, hogy ilyformán tüntessen a szociálista községtanács ellen. A városban nagy az elkeseredés a szélső radikális pártok ellen. A radikális lapok szerkesztőségei előtt lármás tüntetések voltak.

Róma, augusztus 1. Viktor Émánuel nevével együtt az éjjel Nápolyba érkezett s reggelre Rómába érkeztek. A pályaudvaron a miniszterek fogadták őket. Este érkeznek Monzába.

London, augusztus 1. Mindkét Ház el fogadta az Umberto király özvegyéhez intézendő feliratot, mely a gyilkosságot beteges irányzatnak tulajdonítja, melynek gátat kell vetni. Ilyen eseteknél könyörületnek nincsen helye.

### Részvét távirat.

Budapest, aug. 1. A Petőfi emléket ünneplő közönség az olasz király halála alkalmából részvét táviratot küldött az olasz miniszterelnökhöz.

### Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, aug. 1. Az osztálysorsjáték mai huzásánál a 41897. számú sorsjegy harmincezer, a 82506. számú pedig tizenötezer koronát nyert.

### Meglopott vendéglő.

Budapest, augusztus 1. A Klein-féle vendéglőből az éjjel egy huszezer koronáról

szóló takarékpénztári könyvet s több ezer forintnyi ékszert elloptak.

### A délafrikai háború.

London, aug. 1. A Reuter ügynökség jelenti Fouriesbergből jul. hó 30-ikáról: A burok közt, kik Hunter tábornoknak megadták magukat, ott van többek közt az 550 főnyi vicksburgi kommandó és a 450 főnyi ladybrandi kommandó is. Ezekkel 1500 ló, 2 ágyú és 50 kocsis jutott az angolok kezébe. Sok bur átkelt a Naunpoortsneeken, hogy Maconaldnak megadja magát. Mások még folyton érkeznek. A harrismithi és verdei kommandók még akadálytalanul folytatják hadmozdulataikat.

## KÖZGAZDASÁG.

### „Rekontra.“

— Feltalálója: Weiss Lajos budapesti építésmérnök, előállítják: Berger és Horváth. —

Debreczen, jul. 30.

A kaláber párti teljes . . .

Pardon s bocsánat tisztelt olvasóim, azt hittem, hogy a „Polgári Kör“ sarokasztalánál ülő szolid kompániát látom magam előtt, mely várja a „negyediket“ s azért jelzem, hogy a párti teljes. S hogy önkénytelenül a kaláberre gondoltam, annak megbocsátható oka az, hogy igen gyakran volt alkalmam e „nemes“ játékban jelen közlöményem címét átszenvedni.

De a jelen alkalommal sokkal komolyabb és jelentőségtelesebb dologról van szó, mely ismét a magyar ipar diadalához van hivatva egy dicsőségteljes sikert fűzni.

Weiss Lajos budapesti építésmérnök igen fontos találmányáról van szó, mely találmány minden egyszerűsége dacára hivatva lesz nemcsak a magyar ipar, illetve az építészeti terén, hanem a művelt világ építészete terén is a kor modern igényének megfelelő átalakítást idézni elő, s ez által a magyar névnek, a magyar iparnak hírnevet, dicsőséget szerezni.

Weiss találmánya, az új kötési rendszerrel bíró boltozati téglá, mely igen találmány „Rekontra“ néven jön forgalomba. Az elnevezést azért mondám igen találónak, mert maga a téglák kötési rendszere s ezeknek egymáshoz való viszonya teljesen megfelel a rekontra szó kifejezésének.

A boltozati téglá alakja hosszukás négyszögletű, méretei a következők: hossza 40, szélessége 13, vastagsága 13 cm., súlya 8.1 klgr., anyaga mint a közönséges tégláé, ezre 120 korona. Előállításánál a könnyebb kiégethetőség és súlyának csökkentése céljából hosszában két üveggel történik, a mi azonban erősségét és teherbíró képességét nem csökkenti.

A téglá hosszának egyik oldalán két egymással párhuzamosan haladó vágány van, melyek mélysége 2 1/2 cm., szélessége 4—4. A másoldalon a bemélyedéseknek megfelelő kidomborodás halad végig s oly precíz egybevágással, hogy a kötő anyag nélkül összerakott téglák maguk is képesek egybeállani. A téglá két keskenyebb vége és oldalai hasonló bemélyedésekkel és kidomborodásokkal vannak ellátva, hogy ezen irányban is a kötés folytonossága teljes legyen.

E bemélyítések és domborodások akként vannak szerkesztve, hogy a szabályos kötést minden egyéb mellékes erősítés nélkül pusztán közönséges fehér mészhabarcs hozzáadásával teljesen szilárdan idézik elő.

A boltozati téglák alakjának e helyes és kötési rendszerint pontos számítás kapcsán történt megállapítása vonja maga után azt az igen lényeges körülményt, hogy e téglákból 5 lapméter felülettel bíró sík boltozatot is lehet előállítani a nélkül, hogy 2 1/2 cm-nél magasabb hajlást kellene adni a boltívnek. A boltozati ívek e csekély hajlása lé-

nyeges és fontos szerepet van hivatva modern építkezésünkben előidézni, mert e téglák ből készült boltozatok szilárdsága teljesen kizárja a fa mennyezeteket s igen ritkává teszi a magas hajlással bíró boltozatokat, melyek különösen a szuterének belső berendezésénél adtak igen sok gondot, nem az építőnek, hanem a tulajdonosoknak.

A feltaláló jelenlétében tegnap tartották meg az előállítás a „Rekontra“ nevet viselő boltozati téglákból készült boltozatok teherbíró képességének próbáját.

A próba fényesen sikerült s mindenki azzal távozott, hogy a találmány nemcsak hézagpótló ujtás az építkezés terén, hanem egy olyan vívmány, mely pár év múlva uralni fogja a helyzetet.

A próbaterhelés tegnap reggel vette kezdetét a Széchenyi-utca 46. sz. a. épülő háznál. Az alig egy és fél napos boltozatok nagysága a következő: hossza 4.50 cm., szélessége 2.20 cm. s így tehát felületük 9.90 négyzetméter. A vastartók közé rakott boltozatok felületére egy-egy sorba 195 db téglát helyeztek el, melyeknek összes súlya 832 klgr. Déli 12 óráig 20—20 sort raktak fel a munkások s így tehát egyenkint a boltíveken 16,640 klgr. súly pihent, a miből lapméterenkint 1849 klgr. súly esik, mely súly a lapméterenkinti megterhelést 320 klgrmot, 6 szorosan multa felül. E nagy súly mellett a belső bolt-ív, melynek hajlási magassága 2 1/2 cm. volt, meghajlott ugyan, de le nem szakadt, míg ellenben a külső, melynek hajlási magassága 1 és fél cm. meg se mochezant. A megterhelést d. u. 1 órakor folytatták, de a bolt-ív leszakítása d. u. 4 óráig nem volt eszközölhető, a mikor is a megterhelést eszközölő szakbizottság azt félbehagyatta.

A tegnapi megterhelés abban hagyása alkalmával a boltozaton 25,100 kgr. teher pihent, d. u. 4 órától ma reggeli 7 óráig, a mikor is a megterhelést a bizottság tovább folytatta. Ez a súly, melyhez még hozzájárult az éjszakai vihar alkalmával esett eső súlya is, 15 órán át a boltozaton semmi változást sem idézett elő.

A mai terhelés eredménye a következő volt:

A próbaterhelés az egyik sík felületén — 9.90 lap méter — 40 sorig folyt, s így az összes terhelés volt 33540 kgr., négyzetméterenkint esik 37 méterháza 26 kgr., a mi a rendes megterhelést 11-szeresen multa felül.

E fényesen sikerült terhelési próba a legvilágosabban bizonyítja azt, hogy e magyar találmány nemcsak sikerült, hanem versenyképes volta mellett, építészetiünkben nagy átalakítást van hivatva előidézni.

A midőn gratulálunk a feltalálónak a fényes sikerért, örömmel üdvözljük Berger és Horváth téglagyáros urakat, a kik nem kimélve az áldozatot, megszerezték e találmány előállítás jogát és gyárukban ennek előállítására külön gépeket szereztek és állítottak be.

Jólesik nap-nap után hirt adnunk fejlődő és kültöldön is diadalmat arató iparunk sikereiről, melyek hazánk hírnevének emelésén kívül hivatva vannak anyagi jólétét is megteremteni.

Előre, „hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül“.

Vántsza György.

### A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, augusztus 1.

Piaci árak 50 kgr.-ként koronákban:

Buza	uj. veres minőség	77	6.60 — 6.70
"	"	78	6.70 — 6.90
"	"	79	6.80 — 6.90
"	"	80	6.90 — 7.50
"	sárga	78	6.65 — 6.00
"	"	79	6.70 — 6.70
"	"	80	6.80 — 6.90
Rozs	uj	71/72	5.80 — 5.85
"	"	72/74	5.85 — 5.90
Árpa	"	"	5. — 5.25
"	(jobb)	"	5.50 — 5.60
Zab	"	"	4.80 — 4.90
Tengeri	"	"	5.90 — 6. —



**Pártoljuk a hazai ipart!**

**Első debreczeni fésűgyár**  
Kandia-utca 15. szám.

Ajánlja a legjobb ökor- és bivalyszaruból készített fésűiből dusan berendezett raktárát a n. é. közönség szíves megtekintésére.

Készít továbbá minden szaruból előállítható tárgyakat a legjutányosab árak mellett.

Ismét eladóknak megfelelő engedmény!

Ugyanitt egy — a gépkezelésben teljesen jártas — magyar illetőségű szakember azonnal alkalmazást nyer.

**Elsőrendű hazai szakerőktől!**

Ökor- és bivalyszarvak a legmagasabb napi árban megvásárolhatók.

Olcsóbb és tartósabb az öntvényeknél.

**Félszázad óta**

**Aranyérem** kitünőnek elismert **Aranyérem**  
Páris, London. **Dr. Sichulsky-féle** Pécs, Temesvár.

**Arckenyő és mosdóvíz.**

Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világbiruk és bámulatos hatásuk képezik. Megbízható sikerrel használhatók szeplő és májfoltok, a forroság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztatlansága ellen. Egy nagy tégely ára 1 kor. 40 fillér, egy kis tégely 70 fillér. Egy nagy üveg mosdóvíz 2 korona, egy kis üveg 1 kor. Hozzávaló Mandola-korpaszappan 50 fill.

**JOLIESSANTE-CRÈME**  
bőrfinomító és szépítő szer.

Kitűnő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 3 korona 10 fillér.

**JOLIESSANTE-PUDER**  
fehér, rózsás és sárga színben.

Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. Az arcra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. Egy nagy doboz ára 1 kor. 60 fillér, egy kis doboz 1 korona.

**JOLIESSANTE-FOGPOPOR**

legégszűkebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzösödésük eltávolítására s megővésére, mely által egyúttal a foghúsról is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 1 kor.

**JOLIESSANTE-SZAPPAN**

már kellemes illatánál fogva is a legkiválóbb toilletés szappan. A bőrt finomítja és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, tiszta kinézését. Kivánatra mintadarabok ingyen adomány. Egy darab ára 80 fill.

**Haj-Restorer**

biztos szer a megőszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 2 korona.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán.  
Debreczenben: Tóth Béla gyógyszerárban (Tisza-palota), G. Roehlik Arthur főtér 2144. sz.  
Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő gyógyszerárban.

A legjobb hazai gyártmányú pezsgők egyike a

**„Vulkán”**

Debreczen részére képviselőt kerestetik.

Ajánlat a kiadóhivatalban „350” jegy alatt intézendő.

## APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

E rovatban az egyszeri beiktatás 10 szögig 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több. Vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalványal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Eladó ablak.	Eladó ház.	Szülésző	Eladó
Egy darab egészen új, 2 méter magas, 1 méter széles belvilágú, tokos és festett dupla ablak jutányos áron eladó. Értekezhetni Piacz-utca 46. szám alatt az udvarban. 29.	A Vörösmarty-utca 5. számú, több rendbeli lakást tartalmazó, újonnan épült ház, eladó. Értekezhetni a Takaré- és Hitelintézetnél a hivatalos órák alatt. 24.	ajánlkozik. Özv. Kováts Józsefné, Nyomatató-utca 14. sz. 30.	egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben.

**Kiadó urilakás**  
Kossuth-utcán 26. sz. alatt, földszint az utcára 5 szoba, üveges előszoba és mellékhelyiségek azonnal bérbevehető. Szép udvar, jövü kut, mosóház. Értekezhetni Kardos László Kossuth-utcai üzletében.

**Haszonbérlet.**

Hajdu-Szoboszló város határának Debreczen felől eső részén 110 kat. hold, minden szükséges gazdasági épületekkel bőven felszerelt, elsőrendű szántó, kaszáló és nádasból álló


**tanya-birtok**

a f. évi október hó első napjától kezdve hat évre haszonbérbe kiadó.

Haszonbérelni akarók keressék meg a tulajdonost a reggeli órákban, **Varga-utca 3. szám alatt.**

**MIHALOVITS-féle**

**Harmat-Crème**



**Arckészítő kenőcs.**

- A Harmat-Crème a legjobb arckészítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdévó, puhává, fehérre teszi az arcz bőrt.
  - A Harmat-Crème sem olmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
  - A Harmat-Crème nappal is használható, mintán nem zsíroz s a poudert jól állja.
  - A Harmat-Crème nem teszi fényessé az arczot s fehéríti a bőrt.
  - A Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál: pattanások s mitesszerek (bőr-alkák) elmulasztására, napégette s szőlőfujta arcznál, s kéznél.
  - A Harmat-Crème teljesen zsirtalan, habszerű, jó illatú arckenyőcs egy tégelyének ára egy korona.
  - A Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.
- Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógyszerésznél Debreczenben.

**Az E. M. K. E. kávéház megnyitása.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **fényesen berendezett** és a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

**E. M. K. E. kávéházamat**

a Piacz-utca 32. szám alatt a Szedlák és Vámos czég volt helyiségében **csütörtökön, azaz augusztus hó 2-án**

**Rácz Károly és fia zenekara** közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitom.**

Kitűnő kávéházi italok és hideg ételek legfigyelmesebb kiszolgálását mindenkorra biztosítva, ajánlom magamat a n. é. közönség szíves jóindulatába.

Kiváló tisztelettel

**KISS ADOLF, kávé.**